

ארגון הלמידה בחטיבת הביניים שנת הלימודים תשפ"ז

חלונות חֲדָרֵי פֶתָה תָמִיד פּוֹכִים אֶל הָעֵתִיד

יהודה עמיחי

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

תוכן העניינים

3.....	רקע.....
4.....	מה חדש בארגון הלמידה?.....
4.....	קווים מנחים בארגון הלמידה .....
5.....	עיקרי הגמישות .....
6.....	פירוט רכיבי הגמישות.....
9.....	הנחיות לבניית מערכת השעות.....
11.....	חלוקת שעות הלימוד.....
11.....	מערכת השעות - ממלכתי יהודי .....
12.....	מערכת השעות בחמ"ד (ממלכתי דתי).....
13.....	מערכת השעות בממלכתי ערבי ובדואי.....
14	מערכת השעות בממלכתי דרוזי וצ'רקסי .....
15.....	הערכה.....
15.....	דגשים בארגון הלמידה לאוכלוסיות מיוחדות.....
17.....	שגרת למידה בחירום.....
19.....	תוכניות ייחודיות.....
25.....	מפת המשאבים.....
25.....	א- גמישות פדגוגית ניהולית- גפ"ן.....
27.....	ב- פיתוח מקצועי.....

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

רקע

בשנת הלימודים תשפ"ז פעלה מערכת החינוך לשימור שגרת למידה מיטבית בצל מצב החירום. בתי הספר והצוותים החינוכיים היוו עוגן יציב עבור באי בית הספר וניתן דגש לטיפול החוסן האישי והקהילתי. בשנת הלימודים תשפ"ז יפעלו בתי הספר להרחבה ולהעמקת המענים הדיפרנציאליים לכלל באי בית הספר ולפיתוח מיומנויות המאה ה-21 מתוך מחויבות לשיפור איכות ההוראה והלמידה, לקידום הישגים לימודיים וחברתיים ולחיזוק החוסן.

תהליכים אלה מתורגמים לעשייה חינוכית יום-יומית בחטיבת הביניים. חטיבת הביניים היא שלב מרכזי ברצף החינוכי, האחראי על מתן חינוך רלוונטי במציאות מורכבת ומשתנה. בשלב חינוכי זה, הדגש הוא על מענה מותאם למאפייני גיל הנעורים ואתגריו, על פיתוח כשירויות לחיים ועל גיבוש עצמי של זהות ותכלית אישית. כל זאת, כחלק מרצף חינוכי שש שנתי, שלם ואינטגרטיבי המבקש להצמיח בוגרים פעילים המעצבים את שלומותם ואת שלומות החברה, ולפתח בקרבם ידע, מיומנויות, גישות וערכים.

מסמך זה מרכז עבור מנהלי בתי הספר בחטיבת הביניים את הקווים המנחים, את העקרונות, את התוכניות ואת המשאבים הפדגוגיים הרלוונטיים לארגון הלמידה. המסמך מציג את מרחב הגמישות הניהולית והפדגוגית העומד לרשותם מתוך ראייה חינוכית הוליסטית התואמת את מטרות מערכת החינוך ואת יעדיה. מטרות אלה מכוונות לקידום מיומנויות, ערכים והישגי הלומדים בהיבטים לימודיים, רגשיים, חברתיים וערכיים תוך מתן מענים דיפרנציאליים מותאמים אישית לכל לומד.

הגמישות התקציבית בתוכנית גפ"ן (הפל"ג בחינוך המיוחד) והגמישות הפדגוגית הבאה לידי ביטוי, בין היתר, במסמך ארגון הלמידה, משלימות זו את זו. ביחד הן מקדמות את יכולות בתי הספר להתאים את המשאבים לצורכי התלמידים באופן מיטבי ולממש את יעדי החינוך בשגרה ובעת חירום. לנוחיותכם הוספנו אייקונים במסמך לסימון:

תוכן חדש

תוכן מתחדש

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

מה חדש בארגון הלמידה?

להלן מספר דגשים ונושאים שהורחבו בתשפ"ז:

אשכול מורשת חברה ורוח

- תוכנית "שבילי מורשת" לחיזוק הזהות היהודית, הלאומית והשייכות, מיועדת לשכבת כיתות ז'.
- תכנית זו הינה תוכנית בינתחומית שתלמד בהיקף של שעה שבועית בחברה היהודית.
- תחום הדעת גאוגרפיה, בדגש על מדעי כדור הארץ, יילמד כמקצוע דיציפלינרי שיש ללמדו בהיקף של שעה שבועית בשכבת כיתות ח'.
- חינוך פיננסי - תחום דעת חדש, יילמד בהיקף של שעה שבועית לשכבת כיתות ט'.

אשכול חינוך ואורח חיים בריא ובטוח

- "בוחרים בחיים" - תוכנית חובה, תלמד במסגרת שיעורי החינוך בשכבת כיתות ט'.

למידה דיגיטלית

- במקצועות הליבה, תלמידי שכבת כיתות ז'-ט' יתנסו בלמידה דיגיטלית, בהיקף של שיעורים שבועיים, ובסך הכל כ-60 שעות שנתיות.

מקצועות ה-STEM

- בשכבות ז' - ח' - יש להקצות שעה שבועית במתמטיקה ושעה שבועית במדעים. (ניתן להשתמש בשעות מתוך סל הטיפוח) בנוסף לשעות המפורטות בכל שכבת גיל.
- 4% מהתקציב הקבוע בגפ"ן ייועדו לתוכניות מתוך סל STEM.

קווים מנחים בארגון הלמידה

משרד החינוך הגדיר את ההיבטים הבאים:

- א. **מטרות התוכנית האסטרטגית ויעדיה**
- ב. **תפיסת הלמידה המתחדשת:** ידע, מיומנויות וערכים
- ג. **תוכנית הלימודים בתחומי הדעת בשגרה ובחירום**
- ד. **ההישגים המצופים, התכנים והמיומנויות**
- ה. **מסגרת השעות המארגנת המציגה את שעות החובה, את שעות ההעשרה ואת שעות האורך השבועיות המחייבות (מוצג בטבלאות שבהמשך).** ניתן לחלק את השעות בראייה תלת-שנתית ובלבד שתישמר חוקיות האשכולות (כמו עמידה במכסת שעות מינימום לאשכול) ויישמרו זכויות עובדי ההוראה והיקף משרותיהם.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

1. למנהלי בתי הספר ניתנת גמישות בחלוקת השעות באופן המותאם לצורכי בית הספר ועל פי העיקרים ורכיבי הגמישות המפורטים במסמך זה.
2. קיימת שונות גדולה בין בתי הספר, הקהילות והתלמידים, ולפי כך נדרשים התייחסות דיפרנציאלית ומתן מענים מותאמים. למנהלים היכרות מעמיקה עם צרכי בית הספר ויכולת לייצר מענים רלוונטיים תוך מימוש הגמישות באופן מיטבי.
3. נוכח המציאות המורכבת בשנים תשפ"ד-תשפ"ו, עומדת לנגד עינינו החשיבות שבשימור השלומות (well-being) של כלל באי בית הספר. דגש זה ימשיך להיות מוטמע דרך שילוב מיומנויות רגשיות- חברתיות בתחומי הדעת, הקצאת שעות ייעודיות לכישורי חיים (תוכנית הכ"חות שבדרך) וחזקת החוסן והרווחה הנפשית של קהילת בית הספר- תלמידים וצוותי חינוך כאחד.
4. חובה ללמד את כלל המקצועות המפורטים בטבלאות.

עיקרי הגמישות

- הגמישות הפדגוגית והניהולית מאפשרת למנהלי בתי הספר ולצוותי החינוך להתאים את המשאבים והמענים לצרכים הייחודיים של כל תלמיד ותלמידה. גמישות זו באה לידי ביטוי, בין היתר, בחלוקת שעות הלימוד, בארגון זמני הלמידה והרכבי הלומדים, בגיוון דרכי הלמידה ובהקצאת המרחבים.
- גמישות וניוד של עד 25% מהשעות בכל אחד מהאשכולות לטובת אשכול אחר. במקרה של חצאי שעות, ניתן לעגל כלפי מעלה או כלפי מטה.
  - אשכול גמישות פדגוגית - סל השעות של אשכול זה מיועד לנושאי העשרה או לניוד השעות למקצועות השונים.
  - למידה בין-תחומית בתוך אשכול ובין האשכולות.
  - למידה במרחבים מגוונים.
  - הגמישות תינתן באופן שווה לכלל בתי הספר. רמת הליווי והפיקוח תהיה דיפרנציאלית.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

פירוט רכיבי הגמישות

1. חלוקה וגמישות באשכולות

חלוקת שעות הלימוד של תוכנית החובה וההעשרה נערכה על סמך המשאבים הקיימים כיום במערכת ומתוך הכרה כי יש להתאימה לתוכנית הלימודים הקיימת.

שעות הלימוד המחייבות בתוכנית החובה מתחלקות לאשכולות:

○ **אשכול א-** תחומי הליבה: שפת אם, מתמטיקה, מדע וטכנולוגיה, אנגלית, תנ"ך, עברית לערבים, עברית לדרוזים וצ'רקסיים.

חובה ללמד מקצועות אלו בכל שבוע ולאורך כל שנות חטיבת הביניים במינימום השעות המצוין, ואין להפחית ממנו.

חלוקת השעות במתמטיקה היא 5 שעות בכל כיתה, בכל שכבה. חלוקת השעות במדעים תהיה 4 בכיתה ז', 5 בכיתה ח', ו-5 בכיתה ט'.

○ **אשכול ב-** רוח, חברה ומורשת: אזרחות, ספרות, היסטוריה, גיאוגרפיה (מדעי כדור הארץ חובה שעה בכיתה ח'), שבילי מורשת (חובה שעה בכיתה ז'), חינוך פיננסי (חובה שעה בכיתה ט'), תרבות יהודית ישראלית (בממלכתי יהודי), תרבות ומורשת דת (בחברה הערבית והדרוזית).

יש ללמד את המקצועות הללו לפחות שנתיים מבין שלוש שנות החטיבה, רצוי ברציפות, למעט מקצועות האזרחות והחינוך הפיננסי אותם יש ללמד בכיתה ט', שבילי מורשת בכיתה ז', מדעי כדור הארץ בכיתה ח'. חובה ללמד מקצועות אלו במינימום השעות המצוין, ואין להפחית מהן.

כדי לעודד חיבור בין תחומים והרחבת הדעת על-פי אופיו של בית הספר, יילמדו תחומי הדעת באשכול 'רוח, חברה ומורשת' על-פי החלוקה הבאה:

- ✓ לימודי חובה בהיקף של 50% מתוכנית הלימודים על-פי תוכנית הלימודים התחומית.
- ✓ פרקי בחירה מתוכנית הלימודים התחומית בהיקף 20% מתוכנית הלימודים.
- ✓ יחידות למידה בין-תחומיות או הרחבה לתחומי דעת הומניסטיים נוספים (כגון פילוסופיה, שבילי מורשת, לימודי ארץ ישראל וכדומה) בהיקף 30% מתוכנית הלימודים.
- שבילי מורשת היא תוכנית בינתחומית הומנסטית, והיא חלק מ-30% אלו.
- בתי ספר המעוניינים ללמד היקף שעות אינטרדיסציפלינרי מעבר ל-30% מכלל השעות, יגישו בקשה מיוחדת לפיקוח המחוזי לאישור תוכנית הלימודים.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

לכל תחום דעת נקבעו הישגים מצופים בהלימה לחלוקה זו. ניתן למצוא אותם במרחב הפדגוגי: יש להיכנס ללשונית חטיבת ביניים ובכל תחום דעת להיכנס לצלמית (אייקון) "הישגים מצופים". יש להבחין בין מיומנויות גנריות לבין מיומנויות דיסציפלינריות המאפיינות כל תחום דעת בפני עצמו. למידה מעמיקה בשילוב מיומנויות גנריות ודיסציפלינריות תכין היטב את התלמיד לקראת הנדרש ממנו בחטיבה העליונה.

הצעות ללמידה בינתחומית מופיעות גם **במרחב הפדגוגי**. המרחב מכיל כלים ללמידה חוצת תחומים בדגש על המיומנויות הייחודיות, על יחידות ההוראה, על הצעות מפמ"ר ועל הצעות של בתי ספר שהפעילו למידה בינתחומית.

היקף השעות התלת־שנתי באשכול זה מפורט בטבלת מערכת השעות על־פי מגזרים:

מגזר יהודי ממלכתי: 25 שעות

מגזר יהודי ממ"ד-חרדי: 20 שעות

מגזר ערבי, בדואי ומגזר דרוזי וצ'רקסי: 20 שעות

○ **אשכול ג' - שפות:** ערבית או צרפתית לחברה היהודית. בית הספר יבחר אחד משני המקצועות בהיקף השעות המצוין. על מנת ליעל את תהליכי רכישת שפה זרה שניה מומלץ ללמד ערבית/ צרפתית כל שבוע כל השנה בהיקף של 2 ש"ש לפחות בשכבות הגיל ז-ט. ניתן להגדיל את מספר השעות הנלמד באמצעות תוספת שעות לסלים המוקצים על ידי המטה (הערה זו אינה מתייחסת לחלוקת שעות הלימוד בחברה הערבית והדרוזית).

○ **אשכול ד' - חינוך ואורח חיים בריא ובטוח:** חינוך גופני ושעת חינוך. חובה ללמד את המקצועות הללו לאורך כל שנות חטיבת הביניים במינימום השעות המצוין, ואין להפחית ממנו.

○ **אשכול ה' - שעות גמישות פדגוגיות:** באשכול זה נכללים התחומים והנושאים הבאים לבחירה - אומנות חזותית, מוזיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, מדעי המחשב, בינה מלאכותית ושפות.

- לכל אחד מהאשכולות הוגדרו סל השעות ותחומי הדעת שיש ללמד בו. מנהל בית הספר יוכל לבחור מתוך האשכול את היקף השעות ללימוד תחום דעת מסוים. השעות והיקפן יהיו על-פי התוכנית שתגובש על-ידי בית הספר, בהתאם לצרכים של התלמידים כפי שעלו מהמיפויים הלימודיים, הרגשיים והחברתיים, ובלבד שיישמר לימוד כל תוכני החובה בתחומי הדעת, בהיקפים שמצוינים בטבלאות.
- תהליך הלמידה בחטיבת הביניים צריך להיות מושתת על כשירויות (ידע, מיומנויות ערכים וגישות). ההישגים הנדרשים לגבי הידע, המיומנויות והערכים בכל תחום דעת מופיעים במרחב הפדגוגי.
- למנהל בית הספר ניתנת גמישות בהקצאת השעות.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

- o אשכול – שעות גמישות פדגוגית: סל השעות של אשכול זה מיועד לנושאי העשרה או לניוד השעות לאשכולות או למקצועות השונים.
- o ניוד של עד 25% מהשעות בהלימה לכללי היסוד של מסמך ארגון הלמידה.

2. ארגון הרכב הלומדים (פרטני, קבוצות ומליאה)

ארגון הרכב הלומדים נועד לתמוך בלמידה תוך התחשבות במערכות היחסים בקבוצה ובחשיבותם של קשרים חינוכיים מתמשכים, בסביבת הלמידה, במאפייני התכנים ובמטרות ההוראה, ולאפשר לכל לומד לממש את יכולותיו. הרכב משתנה של הלומדים מאפשר התנסות בקבוצות שונות והיכרות עם מגוון שותפים ללמידה, ובכך מרחיב את מעגלי ההשתייכות ומאפשר הזדמנויות לתנועות חברתיות. הלמידה יכולה להתקיים במגוון הרכבים בהתאם לצורכי הלומדים ולמאפייני התוכן הנלמד, ובהם: למידה עצמאית, למידה קבוצתית ובמליאה, למידה כיתתית או שכבתית; קבוצות דו־גיליות ורב־גיליות; קבוצות הומוגניות משתנות וקבוצות הטרוגניות. ניתן לבנות מערכת שונה לכל כיתה או קבוצה בהתאם לצורכי התלמידים.

3. ארגון מרחב הלמידה

למידה יכולה להתרחש במגוון מרחבים וזמנים, ועל כן ארגון סביבת הלמידה הוא כלי בידי צוותי החינוך המאפשר לקדם את יכולות הלומדים, להסיר חסמים ולחזק הוגנות ורלוונטיות. בתי הספר מוזמנים להרחיב את מרחבי הלמידה אל מחוץ לגבולות בית הספר ולשלב למידה בקהילה, כחלק מחיזוק הרלוונטיות של הלמידה ומהחיבור בין בית הספר לסביבתו. מרחבי הלמידה מתקיימים בסביבות פורמליות, פנים אל פנים, בסביבות חוץ בית ספריות ובמעבדות, בסביבות מקוונות ומשולבות דיגיטל, **בביה"ס הווירטואלי**, ובסביבות בלתי פורמליות המטפחות היבטים חברתיים ורגשיים ומעודדות התנדבות ופעילות, וכן תורמות לעידוד אורח חיים בריא ומוגן המבוסס על מודעות, אחריות ובחירה מושכלת. ארגון מרחבי הלמידה יותאם לצורכי ההוראה והלמידה ויאפשר התנסויות מגוונות ופיתוח מיומנויות וערכים המקדמים סקרנות, פתיחות מחשבתית, למידה עצמאית, למידה שיתופית, אוריינות דיגיטלית ועוד. למנהל בית הספר ולצוותו ניתנת הגמישות לפתח את מרחבי הלמידה ולהתאימם ליעדי בית הספר ולצרכיו. בשנת הלימודים תשפ"ז התלמידים יתנסו במשימות למידה דיגיטליות בדגש על מקצועות הליבה, בהיקף של שיעורים שבועיים, ובסך הכול כ־60 שעות במהלך שנת הלימודים. הלמידה תקדם מיומנויות של לומד עצמאי ומיומנויות חקר ביותר מתחום דעת אחד, בהתאם לבחירת בית הספר.

[מודלים מוצעים לארגון למידה משולב דיגיטל.](#)

הלמידה תתבצע בסביבה [מקוונת דיגיטלית](#), ותדווח במערכת התל"פ כיחידת הוראה מקוונת.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

4. ארגון זמן הלמידה

מערכת השעות תכלול יחידות זמן ללמידה ולהפגה בהתאם לצורכי התלמידים, למאפייני הגיל ולמטרות הלמידה. יחידות זמן אלה אינן חייבות להיות אחידות באורכן. מערכת השעות תאפשר לכל תלמיד ותלמידה לפתח את תחומי העניין והיכולות שלהם באופן שיטתי ועקבי. חשוב למסד יחידות זמן ושגרות התומכות בלמידה בין-תחומית, למידה התנסותית וחקרנית ולהקצות פרקי זמן ייעודיים ללמידה עצמאית ולעבודה שיתופית.

5. גיוון בדרכי ההוראה והלמידה

תלמידים שונים מפגינים סגנונות למידה, יכולות ותחומי עניין שונים. הגיוון בדרכי הלמידה עשוי לתמוך ביצירת מסלול למידה אישי לכל תלמיד ותלמידה, תוך טיפוח יכולת ההסתגלות והגמישות במצבים משתנים, התנסות בפתרון בעיות, בחשיבה ביקורתית ובעבודת צוות. חשוב לשלב, באופן מושכל ומבוקר גם טכנולוגיות בינה מלאכותית בהתאם למפורט [בחוזר](#) שפורסם בנושא.

הנחיות לבניית מערכת השעות

- א. יש ללמד את כל תחומי הדעת בהתאם לתכנון התלת-שנתי.
- ב. תחומי הליבה (המסומנים בכחול בטבלאות) יילמדו כתחום דעת דיסציפלינרי לאורך השנה, בכל שבוע ובכל שכבות הגיל (בנוסף ללמידה הדיסציפלינרית, ניתן לשלב מקצועות אלה בלמידה בינתחומית, מעבר לשעות המוגדרות כחובה בתוך הטבלה). את יתר תחומי הדעת אפשר ללמד במיקוד זמן (מחצית שנה, שליש שנה), כל עוד נשמר משך הזמן המינימלי הכולל.
- ג. שמירה על סך שעות אורך שבועיות מחייבות
- ד. תחומי הדעת באשכול 'רוח, חברה ומורשת' - בהיקף תלת שנתי במהלך שלוש שנים כמפורט בסעיף חלוקה וגמישות באשכולות
- ה. שמירה על זכויות עובדי ההוראה והיקף משרתם
- ו. תוכנית העבודה הבית-ספרית תוצג בוועדה המלווה.
- ז. במסגרות החינוך המיוחד, יש לפעול לפי נהלי שעות הלימוד המתאימים למסגרות החינוך המיוחד.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

שימוש בתוכנה לניהול פדגוגי (תל"פ)

ניהול פדגוגי מקוון בבתי הספר הוא אמצעי לניהול ולתיעוד תהליכים פדגוגיים בעזרת טכנולוגיה מתקדמת.

ניהול זה נועד לאפשר תרבות ארגונית מתקשבת וניהול אפקטיבי באמצעות נתונים מבוססים ותהליכי תיעוד מידע באופן מאובטח.

ניהול הלמידה כולל פתיחת קבוצות לימוד, תיעוד נתוני נוכחות והתנהגות, ניהול ציונים והערכות, דיווח מהלך השיעור, הפקת דוח יום הורים, הפקת תעודות וניהול מערכת שעות. השימוש בתוכנה מקדם שקיפות ותקשורת פנים-ארגונית, ניהול, ארגון וזמינות מידע עדכני באופן שוטף. תיעוד המידע השוטף מאפשר לראות תמונה עדכנית ורחבה המשמשת את ביה"ס בבסיס לניתוח נתונים ולקבלת החלטות בהיבטים שונים (הן בלמידה מרחוק הן בלמידה פיזית).

בשנת הלימודים התשפ"ז (בדומה לשנה"ל תשפ"ו) יש חובת דיווח במערכת התל"פ לגבי רכיבים אלו:

- שיבוץ מערכת שעות בית ספרית בתחילת שנת הלימודים, לרבות: הקמת קבוצות למידה, שיוך תלמידים ומורים לקבוצת הלמידה ולמקצועות הלימוד
- דיווח נוכחות תלמידים - מדי יום ובכל שיעור
- הגדרת נושא השיעור
- אופן העברת השיעור (פיזי, מקוון או קולי)
- אישורי הורים

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

חלוקת שעות הלימוד

חלוקת שעות הלימוד בחטיבת הביניים - ממלכתי יהודי

אשכול	מקצוע	סך כל השעות בשלוש שנים
שעות אורך		108
תחומי הליבה	שפת אם עברית	9
	מתמטיקה (5 בכל שכבה)	15
	מדע וטכנולוגיה (4 בשכבה ז, 5 בשכבה ח, 5 בשכבה ט)	14
	אנגלית	12
	תנ"ך (2 לכל שכבה)	6
רוח חברה ומורשת	אזרחות (בשכבה ט)	25
	תרבות יהודית ישראלית	
	ספרות	
	היסטוריה	
	גיאוגרפיה אדם וסביבה	
	חינוך פיננסי (חובה שעה בכיתה ט)	
	גיאוגרפיה (מדעי כדה"א חובה שעה בכיתה ח)	
	שבילי מורשת (חובה שעה בכיתה ז)	
שפות	ערבית או צרפתית	$6+3^1$
חינוך ואורח חיים בריא ובטוח	חינוך גופני	12
	שעת חינוך (במסגרת התוכנית הכ"חות שבדרך - חובה בוחרים בחיים בשכבה ט)	
גמישות פדגוגית	תחום נוסף לבחירה – אומנות חזותית, מוזיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, שפות, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, מדעי המחשב, בינה מלאכותית ועוד	9

1 *תוספת שעות לסלים מוקצים על-ידי המטה (לקבלת שעת תקן נוספת לשפה זרה: צרפתית או ערבית יש להגיש בקשה למפקח ביה"ס).

קיימת אפשרות ללמד את מקצוע של"ח וידעת הארץ בכיתות ח-ט בתיאום עם ממונה של"ח במחוז.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

חלוקת שעות הלימוד בחטיבת הביניים - ממלכתי דתי

סך כל השעות בשלוש שנים	מקצוע	אשכול
108		שעות אורך
9	שפת אם עברית	תחומי הליבה
15	מתמטיקה (5 בכל שכבה)	
14	מדע וטכנולוגיה (4 בשכבה ז, 5 בשכבה ח, 5 בשכבה ט)	
12	אנגלית	
*14	תנ"ך	מקצועות קודש
	תורה שבעל פה	
20	אזרחות (בשכבה ט)	רוח חברה ומורשת
	ספרות	
	היסטוריה	
	גיאוגרפיה אדם וסביבה	
	חינוך פיננסי (חובה שעה בכיתה ט) +	
	גיאוגרפיה (מדעי כדה"א חובה שעה בכיתה ח) +	
	שבילי מורשת (חובה שעה בכיתה ז) +	
$6+3^2$	ערבית או צרפתית	שפות
12	חינוך גופני	חינוך ואורח חיים בריא ובטוח
	שעת חינוך (במסגרת התוכנית הכ"חות שבדרך - חובה בחרים בחיים בשכבה ט)	
6**	תחום נוסף לבחירה – אומנות חזותית, מוזיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, שפות, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, מדעי המחשב, בינה מלאכותית ועוד	גמישות פדגוגית

* מוסד חינוכי שמעוניין ללמד עד 2 שעות פחות מהאמור במקצועות הקודש יוכל להעבירן לאשכול גמישות פדגוגית

** ניתן ללמד עד 8 שעות גמישות פדגוגית באמצעות שימוש בעד 2 שעות מאשכול מקצועות הקודש.

- קיימת אפשרות ללמד את מקצוע של"ח וידעת הארץ בכיתות ח-ט בתיאום עם ממונה של"ח במחוז.

2 * תוספת שעות לסלים מוקצים על-ידי המטה (לקבלת שעת תקן נוספת לשפה זרה: צרפתית או ערבית יש להגיש בקשה למפקח ביה"ס).

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

חלוקת שעות הלימוד בחטיבת הביניים - ממלכתי ערבי ובדואי

סך כל השעות בשלוש שנים	מקצוע	אשכול
108		שעות אורך
15	שפה וספרות ערבית	תחומי הליבה
15	מתמטיקה (5 בכל שבבה)	
14	מדע וטכנולוגיה (4 בשבבה ז, 5 בשבבה ח, 5 בשבבה ט)	
12	אנגלית	
15	עברית לערבים	
20	תרבות ומורשת דת	רוח חברה ומורשת
	אזרחות (בשבבה ט)	
	היסטוריה	
	גיאוגרפיה אדם וסביבה	
	חינוך פיננסי (חובה שעה בכיתה ט)	
	גיאוגרפיה (מדעי כדה"א חובה שעה בכיתה ח)	
12	חינוך גופני	חינוך ואורח חיים בריא ובטוח
	שעת חינוך (במסגרת התוכנית הכ"חות שבדרך - חובה בוחרים בחיים בשבבה ט)	
5	תחום נוסף לבחירה – אומנות חזותית, מוזיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, קוד ורובוטיקה, שפות, חינוך פיננסי, מדעי המחשב, בינה מלאכותית ועוד	גמישות פדגוגית

-קיימת אפשרות ללמד את מקצוע של"ח וידיעת הארץ בכיתות ח-ט בתיאום עם ממונה של"ח במחוז.
-לקראת שנת הלימודים תשפ"ח, יתווסף למקצועות החובה בחטיבת הביניים מקצוע "שבילי מורשת"

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

חלוקת שעות הלימוד בחטיבת הביניים - ממלכתי דרוזי וצ'רקסי

אשכול	מקצוע	סך כל השעות בשלוש שנים
שעות אורך		108
תחומי הליבה	שפה וספרות ערבית	15
	מתמטיקה (5 בכל שכבה)	15
	מדע וטכנולוגיה (4 בשכבה ז, 5 בשכבה ח, 5 בשכבה ט)	14
	אנגלית	12
	עברית לדרוזים ולצ'רקסים	15
רוח חברה ומורשת	תרבות ומורשת דת דרוזית	20
	אזרחות	
	היסטוריה	
	גיאוגרפיה אדם וסביבה	
	חינוך פיננסי (חובה שעה בכיתה ט)	
	גיאוגרפיה (מדעי כדה"א חובה שעה בכיתה ח)	
חינוך ואורח חיים בריא ובטוח	חינוך גופני	12
	שעת חינוך (במסגרת התוכנית הכ"חות שבדרך - חובה בוחרים בחיים בשכבה ט)	
גמישות פדגוגית	תחום נוסף לבחירה – אומנות חזותית, מוזיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, מדעי המחשב, בינה מלאכותית, חינוך לקריירה, ועוד	5

-קיימת אפשרות ללמד את מקצוע של"ח וידיעת הארץ בכיתות ח-ט בתיאום עם ממונה של"ח במחוז.
-לקראת שנת הלימודים תשפ"ז, ח'יתווסף למקצועות החובה בחטיבת הביניים מקצוע "שבילי מורשת"

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

הערכה

לרשות בתי הספר עומדים מגוון כלים פנימיים אשר פותחו על ידי הרשות הארצית למדידה והערכה (ראמ"ה) הכלים מותאמים ליעדים בתוכניות הלימודים ומאפשרים הערכה של היבטים פדגוגיים מגוונים. כלי ההערכה מלווים במחוונים מפורטים המאפשרים למורים להעריך את איכות התשובות של התלמידים והתלמידות ולנטר את התהליך הלימודי. להלן קישור **לכלי הערכה פנימיים** ולפריסת הכלים הקיימים לפי כיתות.

עבור תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים, לצד ההישגים המצופים בתחומי הלימוד, יש להתייחס להנחיות אגף חינוך מיוחד בנושא התאמות.

דגשים בארגון הלמידה לאוכלוסיות מיוחדות

להלן דגשים בארגון הלמידה לאוכלוסיות מיוחדות בחינוך העל יסודי כחלק מהיערכות בתי הספר למתן מענים מותאמים למגוון האוכלוסיות:

חינוך המיוחד

העקרונות, הקווים המנחים והדגשים לחלוקת השעות הם נקודת מוצא לארגון הלמידה בשכבת הגיל המקבילה בחינוך המיוחד, תוך התאמה לסוג המסגרת החינוכית ולמאפייני התלמידים. ארגון הלמידה צריך להיעשות ככל הניתן באופן תואם לשכבת הגיל, תוך הקפדה על השעות המומלצות לתחומי הדעת השונים, והפעלת שיקול דעת בהתאם לגמישות הקיימת.

תכנון לימודים - בתחילת שנת הלימודים תיבנה לכל תלמיד תוכנית לימודים אישית בשיתוף הצוות הרב מקצועי וההורים, תוכנית זו תציג תיאור של תפקוד התלמיד בראייה הוליסטית הכוללת מטרות ויעדים לימודיים, פרק הזמן להשגתם, האמצעים הדרושים ואמות מידה לבדיקת השגתם. בסיום שנת הלימודים יש לקיים הערכה מסכמת.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

בכיתות חינוך מיוחד במסגרות החינוך המיוחד והחינוך הרגיל, תיבנה בנוסף תוכנית לימודים כיתתית (תל"כ) אשר משקפת נושאי לימוד ויעדים משותפים לכלל התלמידים, בד בבד עם מענה לצרכים של קבוצה או פרט בכיתה. בבתי ספר לחינוך מיוחד תבנה תוכנית לימודים בית ספרית (תלב"ס). התכנון יתייחס לטווח הגילים המצוי בבית בספר ולמאפיינים ייחודיים לגילים אלה, תוך ראיית רצף רמות התפקוד של התלמידים בתחומים השונים.

בחירה וארגון של תוכני הלימוד - תוכניות הלימודים של החינוך הרגיל מהוות את הבסיס למבנה תחום הדעת ומטרותיו ואת הבסיס לתהליך התכנון בכל רמות התפקוד תוך התאמות והנגשות נדרשות. הוראת נושאים ייחודיים לתלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים - איכות חיים והכנה לחיי בוגר, בהתבסס על תוכנית "הכ"חות שבדרך" ותוכניות "הכנה לחיים" הייחודיות לחינוך המיוחד ובכללן - "מתאים במיוחד" ותוכנית ל"ב 21.

להרחבה בתחום החינוך המיוחד

מחוננים ומצטיינים:

טיפול מחוננים ומצטיינים נעשה במגוון דרכים, בתוך בתי"ס ומחוצה להם, במרכזי למידה ובאקדמיה. על בית הספר לסייע לתלמיד להשתלב ולהתמיד בתוכניות ייעודיות אלה, המספקות מענה לצרכיו כתלמיד הנמנה על החמישון העליון (20% מחוננים + מצטיינים) של אוכלוסיית התלמידים.

להרחבה על התוכניות למחוננים ומצטיינים

תלמידים עולים

מסמך ארגון הלמידה על רכיביו השונים הוא אבן היסוד בקליטה המיטבית של העולה בהיבטים הרגשיים, החברתיים, הקהילתיים והלימודיים. מנהלי בתי הספר מובילים את התהליך באמצעות הנגשת ידע וטיפול מיומנויות צוותי החינוך ליישום ההנחיות בקרב התלמידים העולים.

תוכניות עבור תלמידים עולים ותושבים חוזרים

תוכניות במסגרת החינוך לילדים ונוער בסיכון: [מל"א](#) ו**תל"ם**

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

שגרת למידה בחירום

הבטחה של רציפות פדגוגית איכותית ויעילה. שילוב מתוכנן של למידה מרחוק ולמידה מקוונת כחלק בלתי נפרד מתרבות הלמידה הבית ספרית בשגרה יאפשר שמירה על רציפות זו גם בעיתות משתנות. פיתוח לומד עצמאי הוא נדבך מרכזי בתהליך, וכולל הקניית מיומנויות של ניהול זמן, משמעת עצמית, הנעה פנימית ומיומנויות חקר. לצד זאת, מושם דגש על אוריינות דיגיטלית, לרבות שליטה בסביבות ענן, הערכת מידע ושימוש מושכל בכלים טכנולוגיים.

בהתאם לעקרונות [תוכנית תהוד"ה](#) (תכנית להוראה דיגיטלית היברידית) של משרד החינוך, שמטרתה להבטיח רציפות תפקודית ופדגוגית בשגרה ובמצבי חירום, מתקיימת הוראה המשלבת למידה פנים אל פנים עם למידה במרחבים דיגיטליים. במסורת זו חשוב לשלב לאורך שנת הלימודים שימוש שוטף בבית הספר הווירטואלי, ובכלל זה כניסה רציפה למרחב הכיתתי ושיוך משימות א-סינכרוניות לתלמידים. התלמידים משתמשים בהזדהות האחידה ומכירים את סביבת הלמידה הדיגיטלית. לרשות המורים והתלמידים עומדים יחידות הוראה, קורסים דיגיטליים וכלים ללמידה פעילה שנרכשו במסגרת מכרז התוכן. בשנת הלימודים תשפ"ז התלמידים יתנסו במשימות למידה דיגיטליות בדגש על מקצועות הליבה, בהיקף של שיעורים שבועיים, ובסך הכול כ-60 שעות במהלך שנת הלימודים (פירוט בפרק רכיבי הגמישות- ארגון מרחבי הלמידה)

בתקופת חירום, יש לעקוב אחר הנחיות משרד החינוך בפורטל החירום בכפוף להנחיות פקע"ר.

א. מסמכים כלליים:

- דגשי ביטחון וחירום לקיום [שגרת למידה פיזית בעת חירום](#).
- ערכות לשיח רגשי חברתי - ערכים וחומרי הוראה ולמידה שפורסמו
- חומרים "היבטים רגשיים" [באתר שפ"י](#).

ארגון הלמידה חט"ז

שנת הלימודים תשפ"ז

ב. אפשרויות הלמידה בחירום:

אופן הלמידה	עקרונות
למידה פיזית	1. המשך למידה פיזית בבשגרה
	2. למידה פיזית <u>קווים מנחים לביצוע הנחיות ההתגוננות במוסדות חירום במצב מיוחד בעורף</u>
	3. למידה פיזית בסמוך למיגון תקני/מבנה בהתאם להנחיות פקע"ר.
	4. <u>מודלים ללמידה פיזית</u> בשעת חירום בחינוך המיוחד.
	5. <u>דגשים ללמידה פיזית</u> - על יסודי
למידה היברידית	1. שילוב למידה פיזית ומתכונות נוספות כמו: למידה מרחוק, למידה במשמרות, למידה במרחבי חינוך ציבוריים ברשות
	2. מצורף מסמך <u>קווים מנחים לקיום למידה</u> במרחבים חלופיים
	3. <u>דגשים ללמידה היברידית</u> - על יסודי
למידה מרחוק- קיום למידה מקוונת בהתאם לשכבת הגיל ולתקופה בשנה	1. למידה בזמן חירום
	2. <u>בית הספר הווירטואלי</u> - שער אחד לריכוז כל המענים הדיגיטליים במקום אחד.
	3. <u>דגשים להערכות ללמידה מרחוק</u> בעל יסודי
	4. <u>קורסים דיגיטליים</u>
	5. למידה בחירום בחינוך המיוחד: <u>הנחיות לטיפול מרחוק, ועקרונות למידה מרחוק.</u>
	6. נפגשים גם מרחוק- פותחים מסכים- <u>עברית, ערבית</u>
	7. אקלים ביתה בטוח ותומך במרחב המקוון- <u>עברית, ערבית</u>
מעבר למקום אחר	1. במצבים שבהם האוכלוסייה נדרשת לעזוב את ביתה ומתפנה לאזור אחר, יינתנו הנחיות ממוקדות.
	2. מומלץ לקחת את חומרי הלמידה ואת חוברות הלמידה ואמצעי קצה דיגיטליים.
	3. יירכשו או יודפסו חומרים מותאמים ככול שיידרש
	4. יש לפעול לפי מיקוד הלמידה שיפורסם.
	5. ניתן להסתייע בחוברת ההפעלה " <u>מלון אורחים</u> " - קליטה בבית"ס.
	6. <u>מרכז יחד/ בי"ס יחד</u>

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

תוכניות ייחודיות

1. תפיסת חטיבת הנעורים מתמקדת בעיצוב עתיד רצוי וחדש לחטיבות הביניים בישראל, ובזיהוי דרכים מיטביות להגשמת עתיד רצוי זה באמצעות פעולות מעשיות בהווה. מהלך תפיסת חטיבת הנעורים בא לידי ביטוי בזירות הבית ספריות דרך עיצוב מחודש של הפדגוגיה, האקלים והמבנה הארגוני: למידה רלוונטית ומפתחת כשירויות, חיזוק חוסן ותחושת שייכות, גמישות מערכתית והערכה מעצבת המדגישה תהליך לצד תוצר. המצפן הרעיוני של התפיסה מתורגם לפעולות יומיומיות בכיתה, בצוות ובקהילה ומעצב בהדרגה דמות בוגר עצמאי, מעורב ובעל יכולת התמודדות בעולם משתנה כל זה כחלק מרצף לימודי שלם ואינטגרטיבי.

2. תוכנית "ישראל ריאלית" מיקוד בלימודי STEM כחלק מחזון משרד החינוך להצבת ישראל בעשירייה המובילה בעולם בלימודי מקצועות STEM, תוכנית החומש "ישראל ריאלית". המשרד הגדיר את קידום החינוך המדעי-טכנולוגי כיעד לאומי ראשון במעלה. שנת הלימודים תשפ"ז תעמוד בסימן מיקוד העשייה הפדגוגית והארגונית במקצועות המתמטיקה, המדעים, ההנדסה והטכנולוגיה, תוך מתן עדיפות מובהקת ודגש מיוחד על תחומים אלה כציר מרכזי להבטחת ההון האנושי האיכותי למשק, לאקדמיה ולמערכות הביטחון. במסגרת זו, ובהתמודדות ישירה עם האתגר הלאומי בחינוך ה-STEM, יושם דגש מיוחד על חטיבת הביניים, ובפרט על שכבות כיתות ז'-ח'. מקצועות ה-STEM יאופיינו בחדשנות פדגוגית ודיגיטציה. תהליכי ההוראה, הלמידה וההערכה יתקיימו במגוון מרחבי למידה פורמליים וא-פורמליים כגון סביבות מתוקשבות כדוגמת סביבת המודל (Moodle), מערכת 720 (קידום מותאם אישית) למידה חוץ-כיתתית, האקדמונים, אולימפיאדות, מרחבי חדשנות וחדרי מייקרים (Maker rooms). המהלכים הבית ספריים כוללים:

- בשכבות ז' – ח' – יש להקצות שעה שבועית במתמטיקה ושעה שבועית במדעים. (ניתן להשתמש בשעות מתוך סל הטיפוח).
- 4% מהתקציב הקבוע בגפ"ן ייועדו לתוכניות מתוך סל STEM.
- מערכת החינוך רואה בהטמעת רכיבים אלו תנאי הכרחי לצמצום פערים, למיצוי יכולות התלמידים ולהבטחת חוסנה הכלכלי והלימודי.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

מבחני "טימס" 2027, בשנת תשפ"ז ייבחנו תלמידי ישראל בכיתה ח' במבחנים הבינלאומיים - טימס 2027. הבחינה מתבצעת באופן דיגיטלי ותבחן תלמידים בכיתה ח' במקצועות מדע וטכנולוגיה, מדעי כדור הארץ ומתמטיקה.

3. תוכנית "שורשים"

תוכנית "שורשים" מהווה נדבך יסודי בבניית הזהות והשייכות של תלמידי ישראל למורשתם, לעמם ולארצם. התוכנית מחברת בין עבר, הווה ועתיד ומעמיקה את הקשר הבין-דורי דרך למידה חווייתית ומשמעותית. התוכנית כוללת ארבעה רכיבים מרכזיים:

- העמקת לימודי התנ"ך כספר הספרים של העם היהודי. יילמד כמקצוע ליבה בכל אחת משכבות הגיל.
  - שבילי מורשת - תוכנית בינתחומית לכיתה ז' לחיזוק הזהות היהודית, הלאומית והשייכות.
  - סל זהות ומורשת בגפ"ן המציע תוכניות העשרה והעמקה חווייתיות במסגרת הגפ"ן.
  - שורשי עמ"י - הנושא השנתי העוסק בעתיד, מורשת ויזמות.
- הנושא "שורשי עמ"י" מחבר בין שלושה היבטים:
- עתיד – עיצוב חזון אישי וישראלי על כל גווניו, טיפוח אחריות ותקווה לעתיד טוב יותר.
- מורשת – הכרה בשורשי הזהות האישית והחברתית, בזיקה להיסטוריה, למסורת, לסיפורי משפחה ולערכים.
- יזמות – חיבור בין יזמות לבין מסורת, סולידריות, דיאלוג בין-דורי וחיים משותפים אשר נועד לשרת את ה-"טוב המשותף" - השילוב בין עבר לעתיד, בין מסורת לחדשנות, בין יוזמה לחלום, מאפשר להצמיח ולעצב חברה ערכית, מתקדמת ובעלת תחושת שליחות.

בשנה"ל תשפ"ז נעמיק את העיסוק בנושא באמצעות [יוזמות אימפקט](#).

[חומרי למידה בפורטל](#)

4. תוכנית אל"ה - איתור, למידה, התערבות והערכה

התוכנית מהווה תשתית לקידום הכלה פדגוגית ברמה מערכתית, המכוונת לקידום תהליכי הוראה-למידה-הערכה מותאמים למגוון הצרכים הקיימים בכיתה הטרוגנית, ומאפשרים מתן מענה דיפרנציאלי במסגרת הכיתה ובמסגרת פרטנית.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

5. תוכנית "מלקויות ללמידה"

תוכנית מערכתית לאיתור, לטיפול, להתערבויות ובמידת הצורך להפניה לאבחון לתלמידים עם חשד ללקות למידה ו/או הפרעת קשב בהתקדמות מיומנויות לפיתוח לומד עצמאי, לקידום לומדים ולפיתוח אסטרטגיות למידה ומענים פדגוגיים- רגשיים.

6. צומחים מחדש - קידום האוריינית הלשונית

בחינוך העליסודי, בהתאם ליעד 2.1א של משרד החינוך, מהווה בסיס לפיתוח למידה עצמאית וחשיבה ביקורתית בקרב תלמידים. היעד מתמקד ביכולת להבין טקסטים מורכבים מסוגות שונות ולפתח מיומנויות הבעה בכתב ובעל-פה הנדרשות במאה ה-21. יישומו בבתי הספר מסייע לצמצום פערים לימודיים ומעניק לתלמידים כלים חיוניים להתמודדות עם עולם עתיר מידע. הדגש מושם גם על אוריינות דיסציפלינרית – שימוש מושכל בשפה בכל תחומי הדעת, תוך שילוב כלים דיגיטליים לעיבוד מידע ולהערכה. לצורך כך עומדים לרשות צוותי ההוראה כלים פדגוגיים שונים, ובהם:

- סביבת "קיוון העברית" – סביבת למידה דיגיטלית, חינוכית, המגישה חומרי הוראה למורים בתחומי השפה בפרט ותחומי דעת שונים בכלל (מערכים חוצי-תחומים), ומאפשרת אף את ניהול הלמידה בצורה ידידותית.
- מבדקי עמי"ת ואיתא"י – מסייעים במיפוי הידע והמיומנויות של התלמידים בשפת אם. נתוני המבדק משמשים את המורים ואת המת"ליות בתכנון ההוראה ובבניית תכניות ההתערבות לקידום התלמידים בכיתות ז ו-י, בהתאמה.
- משימות אורייניות מתוקשבות – בפורטל הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העל-יסודי קיים מאגר משימות ומבחני מדף בהלימה לסטנדרטים בינלאומיים עם התמקדות בשלב חטיבת הביניים.
- "מילי הבוטית" – כלי בינה מלאכותית המלווה תלמידים בתהליכי הכתיבה השונים, במענה על שאלות הבנה ובעבודות חקר, והמסייע למורים לתת מענה אישי לתלמיד בכיתה ואף להעריך עבודות בהתאם לדרישות הפיקוח. פרטים לגבי הפעלת התוכנית בשנת הלימודים תשפ"ז יינתנו בהמשך.

7. תכנית התערבות – "בוחרים בחיים"

משרד החינוך שותף לתוכנית הלאומית למניעת אובדנות ופיתח יחד עם שותפיו את התוכנית "בוחרים בחיים" כמענה מניעתי משמעותי לתופעת האובדנות. התוכנית, הינה חובה בכיתות ט', ועתידה להתפתח לכיתות י'-י"ב.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

במשך שנים רווחה ההנחה כי דיבור על אובדנות עלול לעורר אותה אך מחקרים הוכיחו כי שיח ישיר, מותאם ובטוח אינו מגביר סיכון אלא דווקא מקל על תחושת המצוקה והבדידות ובכוחו להפחית את הסיכון לאובדנות. לפיכך, התכנית כוללת שיח ישיר, פתוח ובטוח עם התלמידים על מצוקות, דיכאון ואובדנות לצד חשיבות השיתוף והפנייה לעזרה.

דגש מיוחד ניתן לפיתוח מיומנויות לפנייה לעזרה מתוך ההבנה שבקשת עזרה היא ביטוי לאחריות אישית, לחוסן ולכוח פנימי. התוכנית כוללת שבעה מפגשים עם התלמידים העוסקים בארבעה נושאים מרכזיים:

- משאבי התמודדות פנימיים וחיצוניים
- ידע מציל חיים, התמודדות עם מצוקה ודיכאון
- ערבות הדדית ופנייה לעזרה בעת מצוקה
- מתן כלים להתמודדות – הכנת כרטיס "ביטחון אישי"

תוכנית 'בוחרים בחיים' שואפת לבסס סביבה חינוכית תומכת ומכילה, שבה כל תלמיד ירגיש שיש לו את הכוח והיכולת להתמודד עם אתגרי החיים. התוכנית נבנתה מתוך ידיעה ואמונה כי התאבדות אינה גזרת גורל וחשוב להבין ולהאמין שהיא ניתנת למניעה! בעזרת ידע על גורמי סיכון ואותות אזהרה ובאמצעות מיומנויות של שיח ישיר ופתוח על כאב ומצוקה, ניתן להציל חיים.

קישור לתוכנית באתר שפ"י

8. הכ"חות שבדרך

תכנית ליבה ייעודית, להקניית כישורי חיים ומיומנויות רגשיות-חברתיות ולקידום חוסן ורווחה נפשית.

9. תוכנית "דרך ארץ בדרכי הארץ"

פעילות להעמקת הזהות, ההזדהות, הזיקה וההשתייכות לעם, לארץ ולמדינה - בבית הספר ובשדה. ליבת התוכנית היא טיולים המהווים תהליך חינוכי-חברתי-ערכי אשר יביא את התלמידים לקבלת אחריות ויחבר אותם לטבע הארץ ולמורשת הדורות.

כמו כן קיימת אפשרות לשלב פעילות של"ח וידיעת הארץ ופעילות להכרת הארץ ואהבת המולדת.

10. תוכנית ליבה חברתית קהילתית

למידה חברתית-קהילתית-ערכית וחינוך בלתי פורמלי (מינהל חברה ונוער). נעודד שיח שחרית פותח יום עם מחנך הכיתה לחיזוק הקשר והחוסן הכיתתי לפי הקצאת הזמן שהמוסד החינוכי יחליט.

קישור לתוכנית לימודים.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

11. התכנית לכידות חברתית

בתקופה המורכבת שבה אנו נמצאים, יש למנהל תפקיד מרכזי, ועליו להתייחס לנושא לכידות חברתית כחלק מסדר היום של תכנון הלמידה וארגונה:

- הטמעת חינוך לשייכות, לזהות ולאחריות חברתית בשגרת בית הספר.
- חיזוק זהות אישית ולאומית.
- חיבורים בין מגזרים במרחב הבית ספרי ובחינוך הבלתי פורמלי.

12. קיימת חשיבות עליונה לכך שכל אזרחי ישראל, וביניהם אזרחי ישראל הערבים, ישלטו היטב בשפה העברית. השליטה בשפה העברית היא מנוף להשתלבות ולקידום מבחינה כלכלית וחברתית, להשתלבות במרבית המוסדות להשכלה גבוהה בישראל וליצירת דיאלוג והבנה בין שתי התרבויות – הערבית והיהודית. תחום הדעת "עברית לחברה הערבית" מוגדר כמקצוע ליבה ויש להקצות עבורו את השעות המפורטות בטבלאות שבהמשך בכל שכבות הגיל ז-ט בחברה הערבית והבדואית.

עברית לחברה הערבית

13. בשנת הלימודים תשפ"ז תיושם התוכנית "מעגלי חוסן" בבתי הספר בחברה הערבית והבדואית. התוכנית מציעה אסטרטגיה מערכתית כוללת לבניית חוסן אישי ולקידום מצוינות ערכית-חברתית, במטרה להתמודד עם תופעות אלימות. החוסן מהווה בסיס לטיפוח רווחה נפשית ומצוינות חברתית, כחלק ממימוניות דמות הבוגר הערכי, הדוחה נורמות שליליות.

מעגלי חוסן- חברה ערבית ובדואית

14. בשנת הלימודים תשפ"ז תופעל בחטיבות הביניים במגזר הערבי והבדואי תוכנית "חינוך לחיי קריירה – חינוך לתעסוקה ולקדמיה", שמטרתה להיערך באופן מוקדם, שיטתי ומכוון לעתידים הלימודי והתעסוקתי של התלמידים. התוכנית מומלצת בעיקר לתלמידי כיתות ח' או ט', שלב משמעותי בו התלמידים מתחילים לגבש זהות לימודית ראשונית ולקבל החלטות המשפיעות על מסלולם העתידי בתיכון ובהמשך דרכם האקדמית והמקצועית.

חינוך לתעסוקה ואקדמיה- חברה ערבית ובדואית

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

15. "חינוך לקריירה" היא תוכנית של האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי להטמעת תפיסה חינוכית מותאמת המאה ה-21 בהתפתחות אישית ומקצועית שמאפשרת הגעה למימוש אישי ומצוינות בהתאם ליכולות

הפרט וערכיו. התפיסה מקנה ידע, מיומנויות וערכים הנדרשים לקראת התפתחות הקריירה של בני הנוער תוך חיזוק הביטחון העצמי, עבודת צוות, המסוגלות האישית, החלומות והשאיפות, פתרון בעיות, מנהיגות, יזמות וחדשנות חינוכית חברתית ועסקית.

[תוכנית חינוך לקריירה-החברה הדרוזית והצ'רקסית](#)

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

מפת המשאבים

בפרק זה יוצגו שני משאבים העומדים לרשות המנהלים לצורך קיום גמישות ניהולית ופדגוגית - הגפ"ן (פל"ג) ופיתוח מקצועי:

א. גפ"ן ופל"ג

החל משנת הלימודים התשפ"ג, הורחבה באופן משמעותי באמצעות מהלך הגפ"ן, מפת המשאבים הבית-ספרית והגמישות הניהולית והפדגוגית. משאבים משמעותיים הועברו לשימוש מנהלי בתי הספר והתווספו למשאבים הקיימים. גמישות זו נועדה להגביר את האפקטיביות של בתי הספר, להצמיח ולטייב תהליכים פדגוגיים-ארגוניים ולהתאים באופן מיטבי את המענים לצרכים הבית ספריים, לצורך מתן מענים פדגוגיים ורגשיים, למתן מענים לאוכלוסיות במיקוד ולצורכי המוסד הנוספים בהתאם להנחיות המנהל הפדגוגי. גמישות זו תינתן לכלל בית ספר בהתאם לרמת הליווי והפיקוח (מדריך גפ"ן תשפ"ו). למנהלי בתי הספר נתונה הבחירה לגבי התכניות, המענים והפעילויות המותאמות לצרכי בית הספר, מתוך העושר הקיים במערכת הגפ"ן.

תוכנית פל"ג (פדגוגיה לניהול גמיש) - מיועדת לבתי ספר לחינוך מיוחד בחינוך הרשמי והמוכר שאינו רשמי. מטרתה לאפשר הרחבת הסמכויות וחופש הפעולה למנהלי בתי הספר, וכן גמישות בניהול המשאבים לצורך יישום תוכניות פדגוגיות בראייה מערכתית ופרטנית הכוללות מתן מענה מקצועי. התוכנית מיושמת באמצעות פלטפורמת גפ"ן.

תקציבי "תקומה" ו"תנופה" לשנת הלימודים תשפ"ז

בעקבות אירועי ה-7.10.23, הוגדרו שלוש מטרות מרכזיות:

1. רציפות תפקודית של תלמידים מבחינה רגשית, חברתית ולימודית מגיל לידה ועד י"ב בהתאם ליכולתם וכישוריהם.
  2. ביסוס מנהיגות חינוכית וצוותי חינוך בעלי חוסן ומסוגלות להשבת התלמידים לשגרה.
  3. חדשנות, יזמות וחינוך טכנולוגי לטובת הפיכת האזור למוקד מצוינות חינוכית.
- לצורך מימוש וקידום מטרות אלה, הוגדרו שני סלי תקצוב "תקומה" ו"תנופה", המהווים מענה תוספתי שנועד לשיקום ולחיזוק מערכות החינוך באזורי העימות בדרום ובצפון למשך חמש שנים, במתווה של תקציב שנתי פוחת פר-תלמיד.
- סל "תקומה" מיועד לתלמידים ביישובי עוטף עזה (טווח 0-7 ק"מ) ומחייב הקצאת מינימום בתקציב הרשויות והמוסדות בהיקף של 30% למענים רגשיים, לטיפוליים ולחוסן.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

סל "תנופה" מיועד לתלמידי קו העימות בצפון (טווח 0-9 ק"מ) ומחייב הקצאת מינימום בתקציב המוסדות ללימודי STEM בהיקף של 15%, למענים רגשיים בהיקף של 15% ולמצוינות בהיקף של 5%. ובתקציב הרשויות ללימודי STEM בהיקף של 5%.

ניהול התקציב, המחולק לסל מוסדי ורשותי, מתבצע באופן מלא דרך מערכת הגפ"ן.

להרחבה בנושא ניתן להיכנס ל-[פורטל תקומה](#) ו-[לפורטל תנופה](#).

מפת המשאבים הבית-ספרית המתוארת להלן מפרטת את המשאבים העומדים לרשות מנהלי בתי הספר.

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ז

ב.פיתוח מקצועי

תהליכי למידה הם גורם מרכזי להובלת שיפור ולקידום תהליכי הוראה ומומחיות עובדי ההוראה. עובד ההוראה נדרש ללמוד במהלך כל חייו המקצועיים, כדי להשיג את המומחיות הנדרשת לעבודתו. מנהל בית הספר ימפה את הכוחות, היעדים והמשימות של בית ספרו. בהתאם לכך, תגובש תכנית הלמידה המקצועית. יש לייצר שגרות וסדירויות ללמידה וכן מעקב שוטף כדי לבחון את האפקטיביות בהלימה לדגשים הייחודיים של בית הספר.

עקרונות הפיתוח המקצועי:

- תכנון למידה מקצועית בהלימה ליעדי בית הספר ארוכי טווח
  - מגוון מסגרות להתפתחות מקצועית בית-ספרית וחץ בית-ספרית
  - גמישות ובחירה אישית
  - התאמה לצרכים משתנים
  - למידה המשלבת יישום, התנסות ושיח עמיתים
- צוות מרכז הפסג"ה עומד לרשות המנהל לתכנון, לביצוע ולמעקב אחר תהליך הלמידה של הצוות החינוכי כמו כן בבניית תהליכי למידה חוץ בית ספריים בהתאם לצורכי הצוות.

דגשי הפיתוח המקצועי לשנת תשפ"ז בהלימה ליעדי משרד החינוך:

1. הרחבת הלמידה החדשנית, האישית והדיגיטלית; פיתוח כשירויות בהוראה ולמידה מרחוק והכרת כלים וטכנולוגיות חדשניות.
2. הכשרת מורי מתמטיקה ומדעים לתפיסת ה-STEM הלאומית והטמעת תוכניות הלימודים המעודכנות בחטיבת ביניים במקצועות אלו.
3. העמקת הידע וההיכרות בתחום הבינה המלאכותית כולל היבטים טכנולוגיים, פדגוגיים, חברתיים ואתיים. המשך שילוב כלי בינה מלאכותית בדרכי הוראה ולמידה.
4. פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים, תוך מתן דגש לאוריינות שפתית בקרב כל הרצף הגילי.
5. חיזוק הזהות האישית, החברתית, הרגשית והמקצועית של הצוותים החינוכיים.
6. חיזוק תחושת שייכות, משמעות וערך עצמי בקרב הצוות החינוכי, כחלק מתרבות ארגונית תומכת ולומדת. חיזוק מסוגלות הצוות החינוכי להוביל תהליכים לחיזוק החוסן ולקידום צמיחה מתוך משבר.

עקרונות הפיתוח המקצועי

בברכת שנת לימודים בטוחה ובריאה,

שנה של צמיחה ועשייה חינוכית פורייה.

דסי בארי

מנהלת אגף א חינוך על יסודי